MS

De laatste grote FTX?

Deze maand wordt in de Duitse Bondsrepubliek de legerkorps-FTX „Free Lion" gehouden. Aan deze praktische oefening te velde wordt deelgenomen door parate en mobilisabele eenheden van 1Lk en door Duitse, Britse en Amerikaanse eenheden. Op legerkorpsniveau grijpen alle elementen die bijdragen aan het gevecht der verbonden wapens in elkaar en krijgt de afstemming met luchtstrijdkrachten en territoriale ondersteuning gestalte. De oefening beoogt dan ook het „echte werk" te benaderen, waarbij op grote schaal kan worden bewezen dat het in theorie geleerde en het in kleiner verband beoefende in de praktijk echt werken. Net al bij „Big Ferro" en andere grote FTX'n zal de naam „Free Lion" straks bij velen in het geheugen staan gegrift als een geweldige belevenis; om het even of men als „speler" of in een andere functie aan deze oefening heeft deelgenomen.

Oefeningen van deze omvang zijn echter niet onomstreden en komen in toenemende mate onder druk te staan. De oorzaak hiervan is drieledig.
In de eerste plaats is er in de BRD sprake van een groeiende weerstand bij burgerij en civiele bestuurders tegen militaire oefeningen buiten de oefenterreinen. De civiele weerstand resulteert in vele „vredesbeperkingen" die het optreden te velde steeds meer aan banden leggen, zoals het beperken van ontplooiingsmogelijkheden en het instellen van verboden gebieden voor oefenende troepen. Om hieraan tegemoet te komen worden per gebied strikte beperkingen aan de oefenfrequentie gesteld. Goede voorlichting en schadeafwikkeling zullen deze ontwikkelingen weliswaar kunnen afremmen maar niet terugdringen. Het feit dat de Bundeswehr zelf op zoek is naar oefengebieden in het buitenland geeft in dit verband te denken.

In de tweede plaats rijst de vraag of de werkelijkheidsgraad bij grotere oefeningen door het groeiende aantal beperkingen niet beneden een aanvaardbaar minimum daalt. Zo neemt de vrije manoeuvreruimte steeds meer af, terwijl de invoering van de YPR-765 en het geïntegreerd oefenen van pantserinfanterie en tanks juist meer vrije manoeuvreruimte vereisen. Voor de oefenende eenheden moet het voordeel van werkelijke tijd-ruimtefactoren dan ook worden afgezet tegen het nadeel van de onwerkelijke gevechtsomstandigheden, zoals gebiedsbeperkingen, irreële krachtsverhoudingen en het ontbreken van de uitwerking van scherpe munitie. Voorts heeft het er de schijn van dat de aanwezigheid van troepen te velde de werkelijkheidsgraad voor staven van grote eenheden zelfs afbreuk doet; deze troepen worden door vredesomstandigheden immers gedwongen tot onvolledige of deels onjuiste uitvoering en staan een „vrije oefening" (met zichtbare consequenties van beslissingen) zelfs in de weg. Een simulatie in de vorm van een CPX met computerondersteuning, waarin alle parameters en variabelen van troepen te velde zijn ingebracht, lijkt voor staven zelfs „realistischer"! Dit zou nog kunnen worden versterkt door *lower-control*-cellen te velde te laten optreden. Het probleem van de werkelijkheidsgraad bepaalt in hoge mate of de FTX voor de te oefenen eenheid of staf nog wel als „de praktijk" mag worden beschouwd.

In de derde plaats ten slotte vormt een veel gehoord bezwaar van grotere oefeningen dat het „kleine werk" niet uit de verf komt. Zo komt de oefening voor een pantserinfanteriepeloton veelal neer op veel verplaatsen en lang wachten, met af en

toe een enkele — door vredesbeperkingen niet realistisch uitgevoerde — actie. Hierdoor kunnen zelfs verkeerde dingen worden aangeleerd. De nadelen van de terreinbeperkingen, de subjectieve vaststelling van verliezen of van succesvol optreden en het niet kunnen overdoen van acties die onvoldoende werden uitgevoerd, kunnen nauwelijks worden opgelost binnen het kader van de grotere FTX. Ook een enorme hulp- en scheidsrechtersorganisatie blijkt hiervoor in de praktijk geen oplossing. Bij de schaars beschikbare opleidingstijd lijkt een intensieve bouwsteenoefening tot op teamniveau voor de onderdeelsvorming dan ook meer vruchten af te werpen dan deelneming aan een grote FTX. Dit geldt te meer omdat bouwsteenoefeningen op oefenterreinen kunnen plaatsvinden, waardoor realistischer kan worden geoefend. Op oefenterreinen kan bovendien van zg. duelsimulatoren gebruik worden gemaakt, waarbij met behulp van laserstralen treffers worden nagebootst die verliezen aan materieel en personeel opleggen.

Het is niet waarschijnlijk dat de bovengenoemde bezwaren in de toekomst zullen verdwijnen of verminderen. Is het dan niet beter de legerkorps-FTX maar af te schaffen? Voor de beantwoording van die vraag dienen wij ons te richten op de verschillende doelstellingen van deze oefening.

De eerste twee doelstellingen, *het oefenen van staven* en *het oefenen van eenheden,* krijgen ondanks de bovengenoemde bezwaren door deze FTX toch ook een aantal bijzondere dimensies. Zo zullen alle beslissingen resulteren in acties van deelnemende eenheden en worden commandanten en staven geconfronteerd met realistische tijd-ruimtefactoren die tijdige beslissingen vereisen, gebaseerd op tijdige informatie. Ook moet de integratie van alle aspecten nu metterdaad worden gerealiseerd. Dit betreft manoeuvre, vuursteun, luchtverdediging, verkenning, geniesteun, misleiding en logistieke ondersteuning. Tevens vormt een dergelijke oefening voor vele gevechtssteun- en verzorgingseenheden de enige gelegenheid om hun taakuitvoering onder vrij realistische omstandigheden te beoefenen.

Ook de doelstellingen die zijn gericht op het beoefenen van aspecten van *operatieplannen, interoperabiliteit* en de samenwerking met *luchtstrijdkrachten,* kunnen bij een oefening van deze omvang meer inhoud krijgen dan bij kleinere oefeningen.
De laatste doelstelling heeft een politiek-strategische betekenis; het *presenteren van de Koninklijke landmacht* is weliswaar van belang voor de eigen bevolking en de NAVO-partners, maar moet vooral worden gezien als een signaal naar de andere zijde dat aangeeft waartoe wij in staat zijn en waartoe wij ook bereid zijn. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de conventionele afschrikking. De uitnodiging van Oostblokwaarnemers in het kader van de CVSE krijgt tegen deze achtergrond een extra dimensie. De politiek-strategische doelstelling vormt een van de belangrijkste bestaansgronden van de legerkorps-FTX.

Samenvattend kan worden gesteld dat de legerkorps-FTX behalve vele beperkingen ook vele unieke mogelijkheden kent. Dit afwegende slaat de balans thans nog positief door, maar aan toekomstige FTX'n moet wel de voorwaarde worden verbonden dat de tekortkomingen op opleidingsgebied worden opgeheven. Hiertoe zal vooral moeten worden afgewogen welke doelstellingen met grotere oefeningen moeten worden bereikt en welke doelstellingen ook op een andere wijze kunnen worden gehaald; immers: wie alles wil beoefenen, beoefent niets.

Gezien het strategische belang van het presenteren van de Koninklijke landmacht, hopen wij dat de oefening „Free Lion" straks ook bij de Oostblokwaarnemers blijvend in het geheugen gegrift zal staan.

